NORAKSTS
Lieta Nr. A42459207

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2008.gada 5.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese D.Suipe,

piedaloties pieteicēja *R.K.* pilnvarotajai pārstāvei *Dz.K.* un
atbildētāja – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmuma dienesta pilnvarotajam pārstāvim Gatim Rudzītim

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *R.K.* (turpmāk – pieteicējs) pieteikumā par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID vai atbildētājs) 2007.gada 2.februāra lēmuma Nr.3.1/5630 atcelšanu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2006.gada 6.septembrī VID Latgales reģionālās iestādes Daugavpils nodaļas vadītājas vietniece pieņēma lēmumu Nr.16-9/28006 par nokavēto nodokļu maksājumu bezstrīdus piedziņu.

[2] Ar 2006.gada 10.novembra lēmumu Nr.1-4/15209 VID Latgales reģionālās iestādes direktores pienākumu izpildītāja atstāja negrozītu VID Latgales reģionālās iestādes Daugavpils nodaļas vadītājas vietnieces lēmumu.

2007.gada 2.februārī VID ģenerāldirektors ar lēmumu Nr.3.1/5630 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atstāja negrozītu VID Latgales reģionālās iestādes direktora pienākumu izpildītājas lēmumu.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Likuma „Par valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 5.punkts noteic, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram un viņa vietniekiem, ģenerāldirektora pilnvarotajiem centrālā aparāta nodokļu administrēšanas struktūrvienību vadītājiem un viņu vietniekiem, teritoriālo iestāžu direktoriem un viņu vietniekiem, teritoriālo iestāžu direktoru pilnvarotajiem pakļauto struktūrvienību vadītājiem ir tiesības bezstrīda kārtībā piedzīt no juridiskajām un fiziskajām personām ieskaitīšanai valsts budžetā vai pašvaldību budžetos, kā arī speciālajos valsts un pašvaldību budžetos noteiktajā termiņā nenomaksātās Valsts ieņēmumu dienesta administrēto valsts nodokļu, nodevu un citu Valsts ieņēmumu dienesta iekasējamo valsts noteikto obligāto maksājumu

summas, likumos paredzētās soda naudas, ja konstatēta peļņas (ienākumu) samazināšana vai slēpšana, un citas soda un nokavējuma naudas, kā arī ienākumus, kas gūti, veicot uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas vai speciālas atļaujas (licences).

Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 26.panta pirmo daļu nodokļu maksājumus atbilstoši nodokļa aprēķinam vai nodokļa pārskatam, deklarācijai, avansa maksājumu aprēķinam, kā arī citiem dokumentiem par maksājumiem budžetā vai pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) aprēķinātos nodokļu maksājumus (arī soda naudu), kuri nav samaksāti nodokļu likumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, un ar tiem saistīto pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudas, kā arī izdevumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā nodokļu administrācija piedzen bezstrīda kārtībā, pamatojoties uz lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu.

Kā izriet no minētā likuma 40.panta pirmās daļas, ja saņemts iesniegums par nodokļu administrācijas kontroles rezultātā pieņemtā lēmuma apstrīdēšanu, nodokļu administrācijas amatpersonas lēmuma izpilde tiek apturēta uz iesnieguma pirmstiesas izskatīšanas laiku.

Konkrētajā lietā pieteicēja nodokļu parāds valsts budžetam 2006.gada 6.septembrī sastādīja Ls 9527,35 saskaņā ar VID Latgales reģionālās iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļas 2006.gada 13.aprīļa lēmumu Nr.1-4/5354. Minētais lēmums apstrīdēts VID Latgales reģionālās iestādes direktorei, bet tās lēmums, savukārt, VID ģenerāldirektoram. VID ģenerāldirektora 2006.gada 17.augusta lēmums Nr.19/21911, ar kuru atstāti spēkā zemākas iestādes lēmumi, pārsūdzēts tiesā.

Saskaņā ar iepriekš minēto, VID Latgales reģionālās iestādes Nodokļu kontroles pārvaldes Audita daļas 2006.gada 13.aprīļa lēmuma Nr.1-4/5354 izpilde ir apturama uz lēmuma pirmstiesas izskatīšanas laiku, kas pabeigts ar VID ģenerāldirektora 2006.gada 17.augusta lēmuma pieņemšanu.

Tādējādi, pieteikuma iesniegšana tiesā neaptur VID lēmuma par audita rezultātiem izpildi saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 185.panta ceturtās daļas 1.punktu.

[2.2] Saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 26.panta sestās daļas nosacījumiem konkrētajā lietā nav pamata neuzsākt nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā, kā arī to apturēt.

APL 65.panta pirmā daļa noteic, ja izdodams konkrēta satura administratīvais akts, lietderības apsvērumi nav jāveic.

Kā izriet no likuma „Par nodokļiem un nodevām” 26.panta pirmās daļas, VID nav tiesības izvēlēties piedzīt nokavēto nodokļu maksājumus, vai nē.

Lēmums par bezstrīdus piedziņu ir obligātais administratīvais akts un lietderības apsvērumi nav jāizdara.

[3] 2007.gada 15.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums. Pieteikumā pieteicēja norāda, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks saskaņā ar turpmāk minēto.

[3.1] Lēmums par audita rezultātiem ir pārsūdzēts un nav stājies spēkā. Tādējādi, nav juridiska pamatojuma pieņemt lēmumu par nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu.

[3.2] Pieņemot lēmumu par nodokļu parāda piedziņu, pārkāpts Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 7.pantā iekļautais tiesiskuma princips. Pārsūdzētais lēmums neatbilst arī APL 8.pantam – nav ievērots lietderības princips, kā arī 9.pantā iekļautais patvaļas aizlieguma princips.

[4] 2006.gada 20.jūlijā saņemti atbildētāja paskaidrojumi. Paskaidrojumos atbildētājs neatzīst prasījumu saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā minēto.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve uzturēja pieteikumu saskaņā ar pieteikumā sniegto pamatojumu, papildus norādot, ka ar pārsūdzēto lēmumu ietekmētas pieteicēja Latvijas Republikas Satversmē iekļautās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Atbildētāja pārstāvis noraidīja pieteikumu pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos minēto argumentāciju.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas materiālus un uzklausot lietas dalībnieku paskaidrojumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots.

[7] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[7.1] 2006.gada 29.jūnijā VID nosūtīja pieteicējam paziņojumu par nodokļu parādu Ls 9144,71 apmērā – pamatparāds Ls 8915,83, pamatparāda palielinājums Ls 41,61, nokavējuma nauda Ls 187,27. Pieteicējam līdz 2006.gada 31.jūlijam jānomaksā nodokļa parāds (lietas 27.lapa).

2006.gada 6.septembrī pieņemts lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu (lietas 26.lapa).

[7.2] 2006.gada 25.septembrī Administratīvajā rajona tiesā ierosināta administratīvā lietā par VID ģenerāldirektora 2006.gada 17.augusta lēmuma Nr.19/21911 atcelšanu. Lietā nav iesniegts lūgums par minētā lēmuma izpildes apturēšanu.

[8] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai VID lēmums par nesamaksāto nodokļu bezstrīdus piedziņu ir pamatots.

[9] Likuma „Par valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta otrās daļas 5.punkts noteic, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram un viņa vietniekiem, ģenerāldirektora pilnvarotajiem centrālā aparāta nodokļu administrēšanas struktūrvienību vadītājiem un viņu vietniekiem, teritoriālo iestāžu direktoriem un viņu vietniekiem, teritoriālo iestāžu direktoru pilnvarotajiem pakļauto struktūrvienību vadītājiem ir tiesības bezstrīda kārtībā piedzīt no juridiskajām un fiziskajām personām ieskaitīšanai valsts budžetā vai pašvaldību budžetos, kā arī speciālajos valsts un pašvaldību budžetos noteiktajā termiņā nenomaksātās Valsts ieņēmumu dienesta administrēto valsts nodokļu, nodevu un citu Valsts ieņēmumu dienesta iekasējamo valsts noteikto obligāto maksājumu summas, likumos paredzētās soda naudas, ja konstatēta peļņas (ienākumu) samazināšana vai slēpšana, un citas soda un nokavējuma naudas, kā arī ienākumus, kas gūti, veicot uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas vai speciālas atļaujas (licences).

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta pirmā daļa noteic, ka nodokļu maksājumus atbilstoši nodokļa aprēķinam vai nodokļa pārskatam, deklarācijai, avansa maksājumu aprēķinam, kā arī citiem dokumentiem par maksājumiem budžetā vai pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) aprēķinātos nodokļu maksājumus (arī soda naudu), kuri nav samaksāti nodokļu likumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, un ar tiem saistīto pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudas, kā arī izdevumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā nodokļu administrācija piedzen bezstrīda kārtībā, pamatojoties uz lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu.

Saskaņā ar minētā panta piekto daļu pilnvarota nodokļu administrācijas amatpersona lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu var pieņemt ne agrāk kā piecas darba dienas pēc nodokļu maksājuma termiņa. Lēmumu par nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā aprēķinātā nokavētā nodokļu maksājuma piedziņu pieņem ne agrāk kā 30 dienas pēc tam, kad nodokļu administrācija pieņēmusi attiecīgo lēmumu.

Kā izriet no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 40.panta pirmās daļas, ja ir saņemts iesniegums par nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā pieņemtā lēmuma apstrīdēšanu, nodokļu administrācijas amatpersonas lēmuma izpilde tiek apturēta uz iesnieguma pirmstiesas izskatīšanas laiku.

Savukārt, APL 185.panta pirmā daļa noteic, ka pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā.

Izņēmumi no APL 185.panta pirmās daļas noteikti šā panta ceturtajā daļā – proti, saskaņā ar 1.punktu šā panta pirmā daļa neattiecas uz gadījumiem, kad administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, nodevu vai veikt citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā.

Tādējādi, saskaņā ar APL 185.panta piekto daļu pieteicējs, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbību. Tiesa saskaņā ar 185.[1]panta otro daļu, izlemjot lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

Kā norādīts tiesu praksē, viens no Administratīvā procesa likuma pamatmērķiem, kas minēts šā likuma 2.panta 3.punktā, ir efektīva tiesību normu piemērošana publiski tiesiskajās attiecībās un līdz ar to efektīva tiesību un tiesisko interešu aizsardzība. Pagaidu aizsardzības līdzekļu (administratīvā akta darbības apturēšanas vai atjaunošanas un pagaidu noregulējuma) institūts savā būtībā ir vērsts uz efektīvu personas tiesību vai tiesisko interešu aizsardzību tiesvedības procesā. Ar pagaidu aizsardzības līdzekļu palīdzību personai ir iespēja saņemt tiesisko aizsardzību lietā esošajā pamatjautājumā (vai vienā no pamatjautājumiem), pirms tiesa ir taisījusi spriedumu *(sk. Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 1.jūnija lēmuma Nr.SKA-330/2007 10.punktu).*

No minēta izriet, ja VID amatpersonas konstatē, ka nav termiņā nav nomaksāts nodokļa parāds, VID ir pienākums nenomaksātos nodokļus, kā arī ar tiem saistītos pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudas, piedzīt bezstrīdus kārtībā saskaņā ar lēmumu par bezstrīdus piedziņu. Nodokļa parāda samaksas termiņš tiek apturēts uz lietas pirmstiesas izskatīšanas laiku. Iesniedzot pieteikumu tiesā, netiek apturēta lēmuma par nodokļu parādu darbība. Tomēr, likumdevējs ir paredzējis tiesības piemērot pagaidu aizsardzības līdzekļus pēc pieteicēja motivēta lūguma. Tiesa, lemjot par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, vērtē lēmuma par aprēķināto nodokļa parādu pirmšķietamo tiesiskumu. Konstatējot, lēmums ir acīmredzami pirmšķietami prettiesisks, tiesa lemj par pārsūdzētā lēmuma darbības apturēšanu.

Tādējādi, secināms, ka likumdevējs nav paredzējis lēmuma par nodokļu parāda aprēķinu tūlītēju darbības apturēšanu, bet personai ir tiesības lūgt tiesu apturēt šāda lēmuma darbību.

Konkrētajā lietā pieteicējs ir pārsūdzējis Administratīvajā rajona tiesā VID ģenerāldirektora 2006.gada 17.augusta lēmumu par nodokļu parādu, bet nav iesniedzis lūgumu par minētā lēmuma darbības apturēšanu (skat.[7.2]). Tādējādi, tiesa secina, ka pieteicējs nav izmantojis likumā paredzētās tiesības apturēt lēmuma par nodokļu parādu darbību.

Tiesa norāda, ka saskaņā ar likumu apturas tikai lēmuma par nodokļu parādu darbība uz lietas pirmstiesas izskatīšanas laiku iestādē. Ja tiesā nav saņemts lūgums apturēt šāda lēmuma darbību, iestājas nodokļa parāda nomaksas termiņš.

Konkrētajā lietā lietas pirmstiesas izskatīšana beidzās ar VID ģenerāldirektora 2006.gada 17.augusta lēmuma pieņemšanu. Līdz ar to, tiesa secina, ka nodokļa parāda nomaksas termiņš iestājās līdz ar VID ģenerāldirektora lēmuma pieņemšanu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicējs nav izmantojis savas likumā noteiktās tiesības un nav saskatāma pretruna ar pieteicēja Latvijas Republikas Satversmē garantētajam tiesībām uz taisnīgu tiesu.

[10] Tiesa konstatē, ka atbildētājs pārsūdzētajā lēmumā ir norādījis, ka nav konstatēti apstākļi, kas nepieļautu nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta sestā daļa noteic, ka nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā neuzsāk un uzsākto nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā aptur, ja ir vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

1) apstrīdēts nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā pieņemtais lēmums, — uz iesnieguma pirmstiesas izskatīšanas laiku saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību;

2) pagarināts, atlikts vai sadalīts nodokļu samaksas termiņš, — attiecībā uz pagarināto nodokļu maksājuma daļu vai atlikto nodokļu maksājumu;

3) iestājas Civilprocesa likuma 560.pantā, 563.panta pirmās daļas 4. vai 5.punktā vai otrajā daļā noteiktie apstākļi;

4) pieņemts nodokļu administrācijas lēmums vai tiesas nolēmums, ar kuru apturēta nokavēto nodokļu maksājumu piedziņa bezstrīda kārtībā;

5) stājies spēkā tiesas spriedums, ar kuru nodokļu maksātājs pasludināts par maksātnespējīgu. Par maksātnespējīgu pasludinātais nodokļu maksātājs veic visus kārtējos nodokļu maksājumus saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem.

No minētā izriet, ka pieteicējam ir tiesības lūgt VID pagarināt, atlikt vai sadalīt nodokļu samaksas termiņu, kā arī lūgt iestādi vai tiesu apturēt nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secina, ka nav iestājušies likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta sestajā daļā paredzētie apstākļi.

Tiesas ieskatā, pieņemot lēmumu par bezstrīdus piedziņu, VID izvērtē, vai personai ir ar attiecīgu lēmumu konstatēts nodokļu parāds un vai ir iespējama bezstrīdus piedziņa. Ja tiek konstatēts, ka ir nodokļu parāds un nav šķēršļu bezstrīdus piedziņas uzsākšanai, lietderības apsvērumi nav jāizdara.

[11] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pieteicēja pieteikums noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *R.K.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2007.gada 2.februāra lēmuma Nr.3.1/5630 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) D.Suipe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ D. Suipe
Rīgā, 2008. gada 05.jūnijā